

Pensionsmyndigheten
Box 38190
100 64 Stockholm

Synpunkter på standard för pensionsprognoser

Arbetsgivarverket har inbjudits att lämna synpunkter på det förslag till ”Standard för pensionsprognoser” som Pensionsmyndigheten har tagit fram i samarbete med Svensk Försäkring.

Arbetsgivarverket är arbetsgivarpart i det centrala pensionsavtalet på det statliga området, PA 03. Avtalet sluts och tolkas av parterna på avtalsområdet och administreras av Kåpan pensioner, SPV och anslutna bolag i enlighet med avtalets överenskommelse. Arbetsgivarverket kan som en av parterna på området inte ta ställning till om och hur denna prognosstandard kommer att tillämpas inom ramen för kollektivavtalet.

Allmänt

Begripliga och riktig information som gäller den framtida pensionen är högst relevant för att den enskilde ska kunna fatta rationella beslut om den egna ekonomin och deltagande i arbetslivet. Bra pensionsprognoser är i det sammanhanget ett viktigt underlag. Arbetsgivarverket delar uppfattningen att en standard kan hindra att modeller innehållande direkt orimliga antaganden och utan hänsyn till viktiga variabler ensamt presenteras för försäkringstagarna. Samtidigt måste en standard kompromissa i antaganden och i val av faktorer som för den enskilde kan innebära väsentliga skillnader.

Det är svårt att bedöma hur träffsäker den standard som presenterats är. Här saknar Arbetsgivarverket en bedömning av osäkerheten. Det är särskilt viktigt eftersom standarden uppskattas få stor spridning och därmed kommer att ligga till grund för många människors pensionsbeslut. Kontinuerlig uppföljning, utvärdering och vid behov revidering är därför väsentligt när standarden implementerats.

Det är också viktigt att prognoser enligt standard inte blir en för dominerande informationskälla. Även alternativa prognoser – som kan vara mer relevanta i förhållande till den enskildes situation – behöver kunna kommuniceras. Dessutom krävs allmän och riktad information om pensioner och pensionssparande. Sådan information ger den enskilde möjligheter att förstå och jämföra olika alternativ.

De beslut som en enskild fattar med stöd av prognoserna kommer att vara olika vid olika faser i livet. För yngre är kanske frågor om inträde i arbetslivet och pensionssparande väsentligt. Senare i livet kan i stället frågor om uttag och pensionsavgång vara intressantare. Det ställer krav på att de faktorer som ingår i standarden definieras så att de ger rimlig information för beslut under hela livet. Det finns därför en fara i att variabler som ingår i en standard med nödvändighet behöver förenklas, när de samtidigt ska äga giltighet för en lång tidsperiod och i flera olika livsskeden.

Förtydliganden kan behöva göras avseende förmånsbestämd pension vad gäller pensionsgrundande tjänstetid.

De generella faktorerna

Avsnittet av generella faktorer kan med fördel ändras till "generella faktorer och presentation".

Arbetsgivarverket anser att det är viktigt att prognosresultatet är lätt att förstå och förhålla sig till. Därför kan valet att ange prognosen som ett bruttovärde i nuläge vara rimligt. Även om den enskilde skulle kunna förhålla sig till en tillväxtökning och en förändrad levnadsstandard kan detta bli abstrakt eftersom det blir svårt att relatera till en framtida omvärld. Samtidigt kommer unga många gånger att i förhållande till omvärlden vara relativt rikare senare i livet. Detta skulle tala för att också presentera en siffra som tar hänsyn till pensionen i förhållande till förväntad slutlön.

De generella faktorerna baseras på antaganden som gäller för mycket lång tid. Under relativt långa perioder kommer därför vissa antaganden vara långt ifrån riktiga (jmf. t.ex. mått baserade på antagen statslåneränta). Arbetsgivarverket tror att det kan vara rimligt att justera vissa antaganden mer kontinuerligt. Även när i tid som den beräknade pensionsåldern infaller kan behöva påverka vissa antaganden. Därmed inte sagt att antagandet enbart ska bygga på ett nuläge . Det skulle troligen kunna ge alltför varierande prognoser och möjligen skada förtroendet för prognoserna.

Arbetsgivarverket föreslår att standarden redan nu tar höjd för behovet av ett längre arbetsliv och de förändringar som det kan komma att föra med sig. Pensionsåldrar i tjänstepensionsavtalen är inte heller desamma som åldern för avgångsskyldigheten. Vi föreslår därför att presentationen inte enbart avser 65 år utan även t.ex. 67 eller 69 år.

Det är bra att det framgår av informationen i presentationen att prognosen som sådan är osäker. Även eventuella garantier i pensionsprodukten påverka graden av osäkerhet i prognosen. Kan osäkerheten i presentationen behöva nyanseras även utifrån denna aspekt?

Standarden bör föreskriva att det i presentationen tydligt ska framgå om och i vilken utsträckning som schabloner använts i stället för faktiska produktspecifika uppgifter.

Produktspecifika faktorer

Arbetsgivarverket är av den uppfattningen att även när det gäller kollektivavtalade tjänstepensioner behöver avgiftsschablonerna differentieras på samma sätt som för indi-

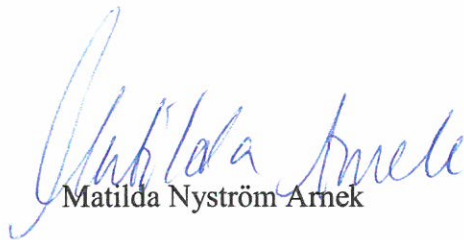
viduell tjänstepension och privat pension. Avgifterna för icke-valsalternativet kan eventuellt bedömas vara representativt för traditionella livförsäkringar, men inte för de fondalternativ som finns inom ramen för den kollektivavtalade tjänstepensionen. Det ger en alltför skev information. Även här skulle informationen på Konsumenternas försäkringsbyrå hemsida kunna ligga till grund för en bedömning.

Livslängdsantaganden kommer att behöva justeras utifrån hur länge vi lever. Att använda livslängdsantaganden som bygger på dödligheten för skilda generationer är därför rimligt i standarden.

Beslut i detta ärende har fattats av förhandlingschef Monica Dahlbom. I beredningen deltog även utredare Elisabet Sundén Ingeström, chefekonom Roger Vilhelmsson, och förhandlare Matilda Nyström Arnek, föredragande.

Monica Dahlbom

Matilda Nyström Arnek